

ՄԱՂԱՅԻՑԸ ԵՒ ՌՊԱՅԻ ՄԷՋ.— Եւրոպայի զանազան երկիրներուն մէջ, 1919—1925 ընթացքին, ամէն տարի ծաղկախտով (*variole*, չիլէք) վարակուած են իւրաքանչիւր մէկ միլիոն բնակչի վրայ, մի. ջին հաշուով.— Նորվեկիա՝ 0.1 հոգի (այսինքն 10 միլիոն հոգիի վրայ՝ 1 հոգի), Շուէտ՝ 0.05 (2 միլիոնի վրայ՝ 1 հոգի), Հոլանտա՝ 1.3, Զաւրմարք՝ 1.4, Հունգարիա՝ 3.3, Պելցիգա՝ 4.6, Ֆրանսա 4.8, Աւստրիա՝ 13.4, Գերմանիա՝ 19.5, Զուլիցերիա՝ 19.5, Անգլիա՝ 19.8, Պոլկարիա՝ 29.4, Իտալիա՝ 42.9, Բոլոնի « 74.8, Ֆինլանտա՝ 79.1, Սպանիա՝ 85.1, Սերպիա՝ 81.7, Յունաստան՝ 116.5, Զեխոսլովաքիա՝ 169.2, Ռումանիա՝ 424.5, Խորհրդային Ռուսիա՝ 820.3:

Գիտել կուտանք թէ մինչ դար մը առաջ ծաղկախտը տարեկան հարիւր հազարաւոր զոհեր կը խլէր վերոյիշեալ երկիրներու բնակիչներէն, ներկայիս այդ ահաւոր հիւանդութիւնը գրեթէ անհետացած է այն երկիրներուն մէջ, ուր ծաղկախտի պատուաստումը պարտաւորիչ է եւ այդ պարտադրութիւնը խստիւ կը գործադրուի (Նորվեկիա, Շուէտ, Եւայն): Ան տակաւին գոյութիւն ունի, անհամեմատ նուազ չափերով, այն երկիրներուն մէջ ուր պատուաստումը կամաւոր է (Անգլիա եւ Զուլիցերիա) կամ պարտաւորիչ է բայց պարտադրութիւնը պէտք եղածին պէս չի գործադրուի (Յունաստան, Ռումանիա, Խ. Ռուսիա Եւայն), Ժողովուրդի տգիտութեան կամ այլ պատճառներով: Ծաղկախտին դէմ պատուաստը ստոյգ կը պաշտպանէ այդ հիւանդութեան դէմ, եւ երբեք վնասակար չէ, երբ լաւ պայմաններու մէջ կիրարկուի:

ՅՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԱԿԱԳԵՄԻԱՆ մասնաւոր յանձնախումբ մը նշանակեց ուսումնասիրելու համար քիմիական պատերազմի ընթացքին ժողովուրդին պաշտպանութեան մասին կարծիք խաչերու միջազգային ցանձնախումբին տեղեկագրած միջոցները (պաշտպանութիւն չուրի, կազի եւ ելքտրականութեան բաշխումի կեդրոններուն եւ ֆիւզաւորումներուն, ապաստանարաններու ստեղծում, ուստեստեղէններու եւ ըմպելի ջուրի պաշտպանութիւն եւ բաժանում, հականերխման խմբակներ, ահազանգի նշաններ Եւայն): Ցակաւին գեղեցիկ օրեր ունինք տեսնելիք...:

ՆՈՐՎԵԿԻԱԿԱՆ ՆՈՐ ՕՐԷՆՔ մը երեք ամիս բանտարկութեամբ կը պատժէ այն բժիշկները, կ'ըսեն գերմանական թերթերը, որոնք յստակ եւ ընթերցելի չեն գրեր իրենց դեղագիրները...:

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՆՈՐ ՊԱՏՃԱԿԱՆ ՕՐԻՆԱԳԻՐՔԸ ծանր պատիժ (բանտարկութիւն եւ տուգանք) կը սահմանէ անոնց համար, որոնք գիտակցօրէն վնասեալ հիւանդութեամբ կը վարակեն ուրիշները, նոյնիսկ եթէ ամուսին մը իր կինը վարակէ:

Խեղճեմբուր ԼՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ.— Ամերիկայի մէջ խենթերու թիւը հետզհետէ կ'աւելնայ, 1970ին՝ 159096 յիմարներ կը դարմանուէին յիմարանոցներուն մէջ. 1927ին այդ թիւը բարձրացաւ 260890ի, ինչ որ 100,000 բնակչի համար 219 խենթի համեմատութիւնը կուտայ:

ՄԹՆՈՂՈՐՏԱՅԻՆ ՃՆՇՈՒՄԸ ԵՒ ԱՐԵԱՆ ՃՆՇՈՒՄԸ.— Տարակոյս չկայ որ տիեզերքն ու մեզ շրջապատող մթնոլորտը մեծ ազդեցութիւն ունին մեր կազմին ու առողջութեան վրայ, *Stachlin* հաստատած է որ եթէ մթնոլորտի ճնշումը (*pression atmosphérique*) ու ողը դէպի գէշ փոխուի, արեան ճնշումն ալ կը նուազի: «Ռուսմանք» ընթերցող մը մեզ մատնանշած է իր պարագան. ամէն անգամ որ անձրեւ գայ, ամպերը գոռան ու փայլատակումներ տեղի ունենան այդ ընթերցողը կը հիւանդանայ, կը սկսի փսխել: Եւ երբ երկինք ու երկիր հանդարտին, ան ալ կը հանդարտի:

ԱՐԵԻԻՆ ՔԻՄԵՐԸ ԵՒ ՀԻԻԱՆԴՈՒԹԻԻՆՆԵՐԸ.— Նիսի բժիշկներէն *Dr. Faure* եւ ուրիշներ տարիներէ ի վեր նկատած են որ քրոնիկ զանազան հիւանդութիւններէ տառապող կարգ մը անձերու վիճակը յանկարծ կը ծանրանայ եւ բարդութիւններու տեղի կուտայ կամ ուրիշներ յանկարծամահ կ'ըլլան որոշ շրջաններու ընթացքին, որոնք գրեթէ միշտ համապատասխանած են այն շրջաններուն երբ արեւի բիծերը կը սաստկանան եւ երկրին մօտէն կ'անցնին, ճթ. ֆոր կը խնդրէ բոլոր բժիշկներէն որ նօթագրեն իրենց հիւանդներուն պատահած բոլոր ախտագին յանկարծական եւ բիրտ երևուածները (արեւն թքնել, երկամուռնքի եւ լեարդի աւազի հետեւանքով սաստիկ խիթ, կաթուած, յանկարծական մահ) իրենց Յըլ-գրիտ Թուականներով, լրբը ընթերցողներն ալ կրնան ընել նոյն արձանագրութիւնը եւ մեզի հաղորդել իրենց դիտողութիւնները, որ պէսզի մենք ալ հաղորդենք Նիսի Կլիմայաբանական Բժշկական ընկերակցութեան:

ԿԵՒԷՔ, ՈՒՐԱՅ ՍԻՐՏՈՎ ԵՒ ՁԵՐ ՀԱՆԴԱՐՏ ՊԱՀՈՒՆ.— Ամերիկացի բժիշկ մը, տոքթ. Հըմֆրիզ կը յանձնարարէ, թէ մեծերուն եւ թէ պոտիկներուն, ճաշել ուրախ սիրտով եւ հանդարտութեան պահուն: Մանաւանդ պոտիկները պէտք է յանդիմանել ճաշի պահուն: Ճաշել յետոյ ալ, պէտք է որ անոնք հանգչին: Թոյլ չտալ, որ խաղալու երթան իրենց ընկերներուն հետ, որովհետեւ թիգերն ու կռիւները կը դժուարացնեն մարսողութիւնը: Նկատի պէտք է ունենալ, որ պոտիկներուն մէջ յուզումը սաստիկ կ'ըլլայ եւ կ'ազդէ մարսողութեան վրայ:

Մեծերն ալ մարսողութեան դիւրութեան համար պէտք է զգուշանան յուզումներէ եւ թիգերէ: Սեղանը ձգելէ յետոյ անմիջապէս ինքնաշարժ նստիլը լաւ է: Առեւտրական սակարկութիւններու մասին ճաշի միջոցին խօսելու սովորութիւնը միշտ պատճառ մը նկատուած է դժուարամարսութեան:

Գնդախաղն ալ, զոր կը խաղան Ամերիկայի մէջ, ծանր աշխատանք մըն է, որ կը դժուարացնէ մարսողութիւնը: